

«დროების» რედაქცია—სიმონონოვის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან. ხელის მოწერა მიიღება თბილისში რედაქციაშივე, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში, გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: В. Тифлисъ, въ редакцію «Дრობა»

დროება

გაგონდის ყოველ დღე ორშაბათს გარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე რვა კაპ.; განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზე. თუ საქირება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს ავტორს. წაგკ ხომერა «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკა

„დროების“ ფასი პირველი თებერვლიდან წლის დამლევამდე 8 განათი და 50 კაპ.

არწრენის თეატრი.
პირას, 5 თამარპალს
ბენედიქტი მ. მ. მიმნარკოვისა
ქართული დრამატული დასის ამხანაგობისაგან წარმოდგენილი იქნება
I
მისანი
კომედ. 3 მ. კმ. თხზ. ბ. შშიკაშვილისა.
II
გ ა ი თ შ უ შ ი
კომედ. 2 მ. კმ. თხზ. ა. ცაგარელისა.
დასაწყისი 8 საათზედ. (2—2)

კრება 5 თებერვლისა მ. გორჯო. თბილისი, 5 თებერვალს.
ღღეს თითქმის მთელი საქართველოს ყურადღება პატარა ქალაქ გორისკენ არის მიტყული. პირველად ამ მაზრის თავად-აზნაურობამ გამოიჩინა შორს მხედველობა და ჩაჰყარა საძირკველი ჩენი საკუთარი საშუალო სასწავლებლისა და ღღეს მასვე უნდა შეხედეს ამ ჩინებულისა და სამაგალითო საქმის განხორციელება.

ნის მოღვაწეობა კაცობრიობის ასპარეზზედ.
«ნუ ისწავლი შეილო და მელორედ დაგაყენებენო!» იტყოდნ ხოლმე ჩენი მამები. მსლა ამ მამების შეილონი კარგად ჰხედავენ, რომ უსწავლელად, კჭუა-გონების განუეითარებლად, ეხლანდელს დროში კაცი მელორობასაც კი ვერ მოახერხებს. ამ უბრალო ხელობაშიაც კი აღამიანს მოცილენი უზნდება, რომელთაც მეტი იცოან, უკეთესად არიან გამოცდილნი და თავიანთ მოპირდაპირეს ბოლოს უღებენ ამ ცოდნისა და გამოცდილების წყალობით.

მთელი საქართველოს თავად-აზნაურობა მის მაგალითს წაჰბძახებს. იგი არ დაივიწყებს თავის მეტად ღღეს პასუხის გებას შთამომავლობის წინაშე; არ დაივიწყებს ამ თქმულსა:
«ისა სჯობს მამულისათვის, რომ შეილო სჯობდეს მამასა».

აზ. კოსტანტინე სულაძის-მე დადებული ამით განცხადება, რომ ვსწერ უფელ გვარ აზნაურობისა და ვაწარმოებ უფელ გვარ სისხლის სამართლის წესით საწარმოებულ საქმეებსა, აგრეთვე ზოგიერთა სამოქალაქო საქმეებსაც მომრავლებულ მოსამართლეებთან. და-რიბთათვის უფასოთ. მუდმივ გამ-უფლება ქ. დუშეთში, ჰ. გოგოიას სახლებში. (2—2)

ძალად უღლის-ქვეშ კისრის დაღება არაღის არ ეხლისება, და თუ ბორის მაზრის თავად-აზნაურობა ასე მოიქცა, თუ ნება-ყოფლობით ხარჯი გაიწერა თავის შეილების გამოსაზღვლად, იგი გრძობდა და გრძობს, რომ ასე მოიქცევა იყო საქირო, სასარგებლო, აუცილებელი. იგი გრძობდა და გრძობს, რომ ეხლანდელს დროში სწავლა ბასრს ზმალზედ უფრო მკრელია და ისეთის ძლიერებით არის შეტურეული, რომ მხოლოდ მისგან გაბედნიერებულს ერს ეკუთვნ.

ღღეს შორის კრება მოისმენს თავის კომისიისაგან შედგენილ სიებს, თუ რომელს წევრს თავად-აზნაურობისაგან შეჰხვდა გადასახადი სასწავლებლის ფონდის შესადგენად, სრული იმედი ევაქეს—და ექვის შეტანასაც კი ვერ ევაკარებთ თავად-აზნაურობას,—რომ თუმცა იგი ფრიად გაჭირვებულია, — მაინც სრულიად კმაყოფილებით იკისრებს ამ მძიმე ტვირთსა.

შინაური ბრონიკა
... მოჩა ჩენი სამეურნო საზოგადოება არაყზედ ლაპარაკსაც. პარასკევს საღამოზედ სხდომა დაიწყო იმით, რომ ბ. ლამბროვმა წარმოსთქვა: ჩენ დაივიწყეთ ეხლანდელი სისტემა და ჩენი ვალი შეეგარულეთო. ჩენი საქმე არ არის ახალი სისტემის მოგონება, ეს მთავრობას უნდა მიეანდოთო; მაგრამ კრებამ ეს წინადადება არ მიიღო და ძველის დაწინაურების შემდეგ, ახალი წესის შემუშავებას შეუდგა.

«დროების» ძეგლტონი, 5 თებერვ.

სვანეთის მთავარი კოსტანტინე დადიშაქლიანი*)
1857 წ. 25 ოქტომბერს, ქ. მუთისი აღივლინებულ იყო შემდეგის ამბით: სვანეთის მთავარი, თ. კოსტანტინე დადიშაქლიანი, მოჰკლა მუთაისის გენერალ-გუბერნატორი თავადი ბაგარიანი, მისი ჩინოფიკი ილინი და თარჯიშანი, პარუჩიკი პრდიშვილი.
მთელმა კავკასეთმა ყბა დააღო ამ ამბის შეტყობაზე. მით რუსეთშიც ღღილ შთაბეჭდილება მოახდინა მან. მით მომატებულად, რომ არ გასულიყო ერთი კვირა, და თვით ამ მკვლელობის მიზეზს სასამართლომ თოფით დახვრეტა გადუწყურტა და კიდევ სისრულეში მოიყვანა იგი. მთავარი კოსტანტინე დადიშაქლიანი დახვრეტეს თოფით და მისი მცირეწლოვანი შეილი გაგზავნეს სიმბირში.

მიუტღოდა მასთან თავად ბაგარიანს და ან სხვებს.

1832 წლის გასულს, თბილისში მობძანდა საქართველოს მთავარმართებელთან, ბარონ როზენთან, სვანეთის მთავრის, კოხ დადიშაქლიანის ღღეს, ლოღურ-ხანი, თავისი მცირეწლოვანი შეილით, ბეჭირ-ბეთ, და ითხოვა, რათა სვანეთი მიეღო რუსეთს თავის მფლობელობაში. 1833 წ. ბარონ როზენმა გაისტუმრა დადიშაქლიანის ღღეს სვანეთში და თან გაატანა სოხთან წერილი, სადაც ნაჩვენებ იყო, თუ რა პირობით უნდა გამხდარიყო იგი რუსეთის იმპერატორის ქვეშევრდომი. იმავე წერილში სთხოვდა, რომ სოხს მიეცა ქვეშევრდომობის ფიცი, რომელიც უნდა აღესრულებინა ამისთვის გაგზავნილ ჩინოფიკთა თანადასწრებით. სოხმა შეასრულა ყოველივე პირობანი, და ბარონ როზენმა, იმავე წლის ნოემბერს, შეატყობინა გარეშე საქმეთა მინისტრს, გრაფს ნესელორედს, რომ სვანეთის მფლობელი, თავადი სოხ დადიშაქლიანი, შეიქმნა რუსეთის ქვეშევრდომი და ამიტომ სთხოვდა ნესელორედს, რათა იგი დაეხმაროს იმპერატორის წინაშე და გამოაგზავნინოს ამისთვის გრამოტა, ხმალი, ხანჯალი და, ნიშნად უმადლოესი მოწყალებისა, დადიშაქლიანს უზოდოს მაიორის ჩინი, აგრეთვე მისცეს ნება ეპოლეტების ხმარებისა.

1834 წ. სოხმა განაცხადა სურვილი, რათა მიეღო ქრისტეს სარწმუნოება, რომელსაც ერთს დროს მისდევდენ მისი წინაპრნი. მთავრობას იამა ასეთი სურვილი. სოხს უნდოდა, რომ მის ნათლიად ყოფილიყო იმპერატორი, ხოლო მისი მეუღლის ნათლიად — დედოფალი. 10 იელისს 1834 წ., ამისთვის გაგზავნილმა მღვდლებმა, მათი დიდებულობის სახელით, მონათლეს: სოხს დაარქვეს სახელიად—მიხილი, მის მეუღლეს, ჰერუბ-ხანს—მარამი. სვანებმა რომ ნახეს თავის მფლობელის მაგალითი, თითონაც მოიწადინეს გაქრისტიანება, და იმავე ხნებში, რამდენსამე ღღეს, ორი-ათას კაცზე მეტი მოინათლა. ამის შემდეგ, ნელ-ნელა გაფრცხლდა მთელს სვანეთში ქრისტეს სარწმუნოება.

ბ. შერბაკოვი, რომელიც მას კარგად, დაახლოებებით იცნობდა:

«მითქო ეხლაც თვალ-წინ მიდგია და ვხედავ ამ მშვენიერ ეაქკასა. წარმოიდგინეთ დევეით ზორბა აღამიანი, თითქმის ერთი საყენი სიმალლისა, ოქროს ხუჭუჭი თმისანი, ლურჯი თვლებით, თითქო მოწმენდილი ცა იყოსო, მხარ-ბეჭიანი, ტან-წერილი, მალხაზი და თანაც უშველებელი ღღის პატრონი... მისი მედიღური სიარული... წარმოიდგინეთ იგი, ჩამჯღარი ისეთ იარაღში, რომელიც ცეცხლივითა ტრიალებს, თოვლზე უფრო თეთრი ჩერქესკა ტანზედ და ასეთივე თეთრი ფაფაზი. მოველივე ამით ალტაცებაში მოღღოდა მისი მაყურებელი. მიეცი თერჯვანი განათლება ამ ველური სვანეთის გამგეს და, ვინ იცის, იქნება როგორი შესანიშნავი მმართველი დამდგარიყო მშვენიერი კოსტანტინე დადიშაქლიანი, რადგან იგი იყო ბუნებით ღღის ჰკის პატრონი და თანაც მოხერხებული აღამიანი. მე თითონ ვიცნობდი—ამბობს ბ. შერბაკოვი—მრავალს ქალებს, რომელთაც სწორედ კჭუა ებნეოდათ იმისთვის; მაგრამ, როგორც ღღის მოყვარე და შეუგინებელი ზნეობის პატრონი კაცი, კოსტანტინე დადიშაქლიანი ყურადღებასაც არ აქცევდა მათს წადილებს».

სვანები განთავისუფლებულნი იყვნენ ყოველ გვარი გადასახადიდან, და მათ შინაურ ცხოვრებას განაგებდნენ უწინდებულად დადიშაქლიანები, მხოლოდ ცოტათი შეეწროვდა უკანასკნელთა უფლება, თანხმად რუსეთის სახელმწიფო კანონებისა.

როდესაც ატყდა პირიმის ომი, მაშინ საბატონო სვანეთის გამგედ იყო თავადი კოსტანტინე დადიშაქლიანი, საყვანხო რაზმის ლეიბ-გვარდიის როტმისტრი, ძველებური კაცი, რომელსაც არ მიეღო არსად გარეშე განათლება და რუსულსაც მტრეფითა ლაპარაკობდა, მაგრამ იყო ეაქკაცი დარბაისელი, ჰკიანი, წამოსადევი და თანაც გასაშტერებელი სილაპაზისა. ბი, როგორა სწერს მას

პირიმის ომამდის, კოსტანტინე დადიშაქლიანი ხშირად ჩამოღღოდა მუთაისში და თბილისშიაც, სადაც ღღის სიყვარულითა და პატივისცემით გაუმასპინდელ ეგბოდნენ ხოლმე მას

*) ეს წერილი შედგენილია ბ. ა. შერბაკოვის მშვენიერი წერილებიდან, სახელად «წინაუღის მოგონებათაგან», რომელსაც იყენებ დაბეჭდილნი გზ. აგაპიძისა.

